

Beretning om Dyrkningsforsøg med Kartofler, udførte paa Statens Forsøgsstationer 1881—98.

Ved Forsøgsbestyrer A. J. Hansen.

Disse Forsøg er planlagte og paabegyndte af afdøde Statskonsulent P. Nielsen paa Skolelodden i Ørslev, og under hans Ledelse fortsatte paa de senere oprettede Forsøgsstationer ved Tystofte, Askov, Lyngby og Vester-Hassing.

Da den ondartede Sygdom, Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*), som i flere Aar gjorde al Kartoffeldyrkning næsten umulig, angreb alle vore hjemlige Sorter meget stærkt, og ingen af de Midler, som anvendtes imod den, formaaede at indskrænke det store Tab, den foraarsagede, indforskrev Marktrækontoret i København først i 70erne en Del nye Sorter fra Udlandet. Disse, som delvis viste sig at være mindre modtagelige for Sygdom, danner Grundlaget for Nielsens første Forsøg.

Forsøgenes Opgave har været ved Dyrkning af de forskellige Sorter under saa vidt mulig lige Vilkaar at prøve deres forskellige Egenskaber, deres Ydeevne, Modstand overfor Sygdomsangreb, Modningstid samt Knoldstørrelse m. m. I de senere Aar er desuden Knoldenes Tørstofindhold bestemt ved Vægtfylde.

Forsøgene falder i følgende 4 Afsnit:

- a. Forsøgene 1881—85 udførte paa Ørslev Skolelod.
- b. — 1886—91 — — Forsøgsstationerne ved Tystofte og Askov (Sandmarken).
- c. — 1892, 93 og 94 udførte paa Forsøgsstationerne ved Tystofte, Askov (Sandmarken), Lyngby samt et enkelt Aar ved V. Hassing.

d. Forsøgene 1895—98 udførte paa samtlige Forsøgsstationer (Tystofte, Askov Sandmark og Lermark, Lyngby og V. Hassing).

Forsøgsmarkerne, hvori Dyrkningsforsøgene er udførte, kan i Korthed karakteriseres saaledes: Ørslev Skolelod, meget god dyb lermuldet Jord med Lerunderlag, i gammel Kultur og god Gødningskraft. Tystofte, god lermuldet Jord, som navnlig de første Aar var i mindre god Kultur og Gødningskraft. Askov Sandmark, meget mager og tør Sandjord med gullig, rødt Sandunderlag, men i ret god Kultur. Askov Lermark, let lermuldet Jord med koldt, sandblandet Lerunderlag, i forholdsvis ny Kultur, men i ret god Gødningskraft, især i de senere Aar. Lyngby har let lermuldet Jord med gruset, sandblandet Lerunderlag, i ret god Gødningskraft. Vester Hassing, meget let, fin og tør Sandjord med gult Sandunderlag, i forholdsvis ringe Kultur, men stærkt gødet.

Kartoflerne er altsaa dyrkede paa Jorder af meget forskellig Beskaffenhed. Desuden har Forsøgsstationerne ved deres Beliggenhed i det sydvestlige og nordøstlige Sjælland, det sydlige og nordlige Jylland noget nær et saa afvigende Klima, som kan opnaas her i Landet. Efterfølgende Tabeller viser da ogsaa en ret betydelig Forskel i Varme og Nedbør for de 4 Stationer.

Oversigt over Varme og Nedbør ved Tystofte, Askov og Ørslev.

Tabel I. Varme og Nedbør for Ørslev 1881—85.

Aar	Maj		Juni		Juli		August		Septbr.		Tilsammen	
	Nedbør Milm.	Varme C°	Nedbør Milm.	Varme C°	Nedbør Milm.	Varme C°	Nedbør Milm.	Varme C°	Nedbør Milm.	Varme C°	Nedbør Milm.	Varme C°
1881.....	34	10·7	14	14·3	72	16·0	72	14·7	68	11·7	260	67·4
1882.....	46	10·7	79	14·0	120	16·8	67	15·8	52	13·9	364	71·2
1883.....	31	11·1	26	15·1	67	17·1	82	14·8	61	13·0	267	71·1
1884.....	30	10·7	20	13·7	111	17·1	17	16·8	51	14·7	229	73·0
1885.....	33	8·9	38	14·3	13	17·0	85	13·9	90	11·5	259	65·6
Gennemsn.	35	10·4	35	14·3	77	16·8	65	15·2	64	13·0	276	69·7
Ant.Dage	10		9		14		17		14		64	

Middelvarme for Tystofte og Askov 1886—91.

Aar	Maj		Juni		Juli		August		Septbr.		Tilsammen	
	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov
1886.....	11·5	10·8	13·8	13·3	15·6	14·8	16·3	14·7	14·2	12·6	71·4	66·2
1887.....	9·6	9·3	14·9	14·8	17·2	16·5	15·8	14·4	12·2	11·2	69·7	66·2
1888.....	9·9	9·2	14·0	14·2	14·2	14·0	14·9	13·5	11·8	11·5	64·8	62·4
1889.....	14·1	14·8	19·8	18·6	16·1	15·8	15·1	14·3	10·8	10·6	75·9	74·1
1890.....	12·4	11·8	13·3	12·8	14·6	13·8	15·6	14·5	13·2	12·7	69·1	65·6
1891.....	10·4	9·7	14·1	14·0	16·9	16·3	14·6	14·0	13·3	12·9	69·3	66·9
Gennemss.	11·3	10·9	15·0	14·6	15·8	15·2	15·4	14·2	12·6	11·9	70·0	66·9

Nedbør for Tystofte og Askov 1886—91.

Aar	Maj		Juni		Juli		August		Septbr.		Tilsammen	
	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov	Tys- tofte	Askov
1886.....	25	32	27	64	45	72	14	44	42	51	153	263
1887.....	57	41	14	15	41	43	40	60	51	108	203	267
1888.....	38	20	62	91	117	101	52	81	18	35	287	328
1889.....	13	24	37	19	47	57	139	153	48	80	234	332
1890.....	49	50	65	50	77	148	100	115	28	42	319	406
1891.....	60	81	29	9	75	177	106	204	46	68	316	539
Gennemss.	40	41	39	41	67	100	75	110	39	64	260	356
Ant. Rgnd. Gennemss.	10	10	7	8	15	14	14	19	11	13	57	64

De sjællandske Stationer har altsaa i de fem Sommermaaneder Maj—September ca. 1° højere Middelvarme end de jyske. At Temperaturen paa de to sjællandske Stationer er noget nær ens er ret naturlig. Mere paafaldende er det, at Vester Hassing trods sin nordlige Beliggenhed har lidt højere Sommervarme end Askov. Anderledes forholder det sig med Nedbøren, der er meget afvigende særlig indenfor Landsdelene. Lyngby faar mere Regn end Tystofte, og Askov, som har størst

Oversigt over Varme og Nedbør ved Tystofte,

Tabel 2.

Middelvarme i Celsius° for Tystofte, Askov,

Aar	Maj				Juni				Juli			
	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing
1892	10·8	10·8	10·4	9·0	13·5	12·4	13·8	13·0	14·7	14·1	14·9	14·0
1893	10·7	10·6	10·6	11·0	15·5	14·0	15·0	14·1	17·7	16·7	17·4	16·3
1894	11·3	10·3	11·0	9·4	14·7	13·4	14·9	13·7	18·3	16·8	17·7	16·7
1895	12·3	11·9	12·3	12·5	15·5	14·3	15·3	14·3	16·0	14·6	15·6	14·7
1896	11·4	10·5	11·3	10·9	17·9	16·2	18·0	16·4	18·5	16·7	18·3	17·2
1897	11·3	10·5	11·2	10·9	16·6	15·8	16·6	16·0	16·4	15·2	16·2	16·0
1898	9·9	8·8	9·6	9·1	14·3	13·0	14·2	13·9	14·2	13·0	13·9	13·5
Gennemsn.	11·1	10·5	10·9	10·4	15·4	14·2	15·4	14·5	16·5	15·3	16·3	15·5

Nedbør i Millimeter for Tystofte, Askov,

Aar	Maj				Juni				Juli			
	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing
1892	40	74	36	22	70	94	84	98	38	16	29	16
1893	26	31	17	21	28	16	25	40	58	64	55	91
1894	21	36	47	49	45	105	42	46	70	75	121	50
1895	27	55	32	39	20	77	53	53	82	128	106	92
1896	18	20	25	32	11	23	30	23	20	20	34	24
1897	83	72	47	63	44	17	36	24	106	97	132	73
1898	94	90	96	104	117	118	110	67	45	68	69	41
Gennemsn.	44	54	43	47	48	64	55	51	58	67	78	55

Nedbør af alle Stationer, faar langt mere Regn end Vester Hassing. At disse ejendommelige klimatiske Forhold øver deres Indflydelse paa Afgrøderne er sikkert nok, men en Sammenligning mellem Afgrøderne paa de forskellige Stationer m. H. t. Klimaets Indflydelse, lader sig dog vanskelig foretage, da Jordbundens Beskaffenhed, Kultur og Gødningskraft her griber forstyrrende ind. Men naar Vester Hassing Sandmark

Askov, Lyngby og Vester Hassing 1892—98.

Lyngby og Vester Hassing 1892—98.

August				September				Tilsammen			
Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing
16.1	15.1	15.4	14.4	13.5	12.1	12.7	11.6	68.6	64.5	67.2	62.0
17.2	15.9	16.7	15.9	12.3	11.1	11.6	11.7	73.4	68.3	71.3	69.0
15.7	14.2	15.3	14.2	11.2	10.4	10.7	9.9	71.2	65.1	69.6	63.9
16.5	15.4	16.1	15.3	14.3	13.1	13.4	13.1	74.6	69.3	72.7	69.9
15.8	14.4	15.6	14.9	13.2	11.9	12.6	12.2	76.8	69.7	75.8	71.6
17.9	16.7	17.7	16.8	12.5	11.3	11.9	11.2	74.7	69.5	73.6	70.9
16.2	15.6	15.7	14.7	13.4	12.6	13.2	12.9	68.0	63.0	66.6	64.1
16.5	15.3	16.1	15.2	12.9	11.8	12.3	11.8	72.4	67.1	71.0	67.3

Lyngby og Vester Hassing 1892—98.

August				September				Tilsammen			
Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing	Tystofte	Askov	Lyngby	V. Hassing
68	61	92	75	66	67	44	71	282	312	285	282
51	54	47	38	71	140	73	96	234	305	217	286
54	161	58	92	28	49	27	21	218	426	295	258
63	130	113	79	12	30	21	17	204	420	330	280
55	73	78	67	77	141	104	88	181	277	271	239
68	145	64	122	73	97	102	38	374	428	380	320
44	71	43	99	27	59	71	43	327	406	389	354
58	99	71	82	51	83	63	53	260	368	310	288

kan give lige saa store Afgrøder som de langt bedre, lermuldede Marker ved Lyngby og Askov, saa ligger det nær at antage, at dette for en Del skyldes den forholdsvis tørre og varme Sommer, som er ejendommelig for denne Station. Med større Sikkerhed lader Virkningen af Svingningerne i Temperatur og Fugtighed fra Aar til andet sig eftervise. Her viser særlig Varmen en afgørende heldig Virkning. Dette ses bedst ved at

sammenligne Tallene for de aarlige Gennemsnitsafgrøder paa Tabellerne 41—44. Den tørre og varme Sommer 1896 har givet store Afgrøder, medens den vaade og kolde Sommer 1898 gav smaa Afgrøder paa alle Stationer. Dette bekræfter, hvad den erfarne Kartoffeldyrker godt ved, at Kartofflerne ikke ynder Fugtighed, men derimod taaler vore tørreste Sommere bedre end de fleste andre Kulturplanter. De er taknemmelige for alt, hvad der bidrager til at forhøje Jordvarmen: god Vandafledning, stærk Behandling og Gødskning af Jorden.

Forsøgene er udførte efter samme Plan paa alle Stationerne. Sædskiftet og den tilførte Gødningsmængde har dog været lidt afvigende for de forskellige Forsøgsmarker.

Sædskifte i Sandmarken ved Askov:

1. Vikkehavre, 2. Rug, 3. Bælgsæd, 4. Byg, 5. Kartoffler, 6. Havre, 7. 8. og 9. Græsmærk.

Anvendt Gødning:

11 $\frac{1}{4}$ Læs =	22500 Pd.	Staldgødning pr. Td. Ld. til Rug,
15 — =	30000 —	— — — — Kartoffler og
7 $\frac{1}{2}$ — =	15000 —	— — — — Havre.

Sædskifte i Lermarken ved Askov:

1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Havre, 4. Græsmærk, den ene Halvdel med Kløver, den anden med Sneglebælg, 5. $\frac{1}{2}$ Græsmærk og $\frac{1}{2}$ Vikkehavre.

Tilført Gødning:

10 Læs =	20000 Pd.	Staldgødning pr. Td. Ld. til Rug,
15 — =	30000 —	— — — — Kartoffler og
ca. 10000 —	Ajle	— — — — andet Aars Græs.

Sædskifte i Forsøgsmarken ved Lyngby:

1. Rug, 2. Kartoffler, 3. Havre, 4. Roer, 5. Byg, 6. og 7. Kløver og Halvbrak.

Tilført Gødning: Som Regel anvendes 200 Pd. 18% Superfosfat pr. Td. Ld. til Rug og 30000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld. til Kartoffler.

Sædskifte i Forsøgsmarken ved Vester Hassing:

1. Rug, 2. Vikkehavre (høstet grøn), 3. Rug, 4. Græsmærk med Kløver, 5. Byg, 6. Kartoffler, 7. Havre og 8. Græsmærk med Sneglebælg.

Anvendt Gødning:

10 Læs = 20000 Pd.	Staldgødn. pr. Td. Ld.	til begge	Rugafgrøder,
20 — = 40000	-	- - - -	Kartofler,
10 — = 20000	-	- - - -	Havre.

I alle Forsøgsmarker er Jorden bleven stærkt behandlet med Plov, Harve og Ringtromle.

Til Lægningen, som har fundet Sted sidst i April eller først i Maj, er brugt Knolde af Sortens Middelstørrelse. Kartofflerne er lagt med Spade i en Dybde af ca. 4 Tommer, med 1 Alens Afstand mellem Rækkerne og 1 Fod mellem Planterne. Disse Afstande afmaales nøjagtig før Lægningen. Hver Sort er lagt med mindst 2 Fællesparceller à 3—5 Rækker og saaledes, at de Sorter, som modner samtidig, ligger Side om Side.

Under Væksten har Jorden været holdt ren og løs ved Hjælp af Haandradrenser og Haandhakke og Rækkerne er hyppede en å to Gange.

Kartoflerne tages som Regel op i Slutningen af September, de tidlige Sorter optages dog undertiden noget tidligere og de sildige noget senere. Rækkernes Længde er sædvanlig 35 Fod, men før Optagningen afsættes de paa 28 Fod, hvorved der afskæres nogle Planter af hver Ende, og hver Række har altsaa et Areal af $\frac{1}{1000}$ Td. Ld. Kartofflerne graves op med Spade eller Greb og opsamles omhyggeligt, saa alle — ogsaa de allermindste — kommer med. De opsamlede Knolde vejes og tælles. De syge frasorteres og deres Vægt og Antal bestemmes. Da de kan være saa stærkt angrebet af Sygdom, at deres Vægt er betydelig forringet, er Sygdomsprocenten ikke bestemt efter Vægt, men efter Antal.

a. Forsøgene 1881—85. *)

Forsøgsmarken i Ørslev, hvor de første fem Aars Forsøg udførtes, var af god Bonitet og i høj Kultur. Dette fremgaar ogsaa af Tabel 5, som viser Gennemsnitsudbyttet for denne Periode. (Se endvidere Tab. 3 og 4 i Supplementstabellerne). Udbyttet er stort, 272 Ctnr. pr. Td. Ld. gennemsnitlig for alle Sorter.

*) Om Tidsrummet 1881—84 har afdøde Statskonsulent P. Nielsen aflagt Beretning ved Foredrag i det kgl. Landhusholdningsselskab. Tabellerne 1—17 er udarbejdede af ham; de forelaa da autograferede og uddeltes som Bilag ved Foredragene.

Den bedste, Richters Imperator, har endog et Gennemsnitsudbytte af 330 Ctnr. = 165 Td. pr. Td. Ld. Sygdomsprocenten er, som man kunde vente, meget høj. Blandt de 20 Sorter, som denne Forsøgsrække omfatter, findes 3, nemlig Tidlig Rosen, Magnum Bonum og Richters Imperator, som har vunden stor Udbredelse, og de viser her for en Del de Egenskaber, som har været bestemmende for deres senere Skæbne. Tidlig Rosen er en tidligmoden Kartoffel, som angribes forholdsvis lidt af Sygdom, den giver et ret stort Udbytte, og kom derfor i stor Udstrækning til at afløse vore ældre tidligmodne Sorter. Magnum Bonum er en glat, middeltidlig Sort, som giver et stort Udbytte af næsten sygdomsfri Knolde. Den har derfor

Gennemsnitsantal for Afgrøderne af 20 Kartoffelsorter, avlede i Forsøgsmarken ved Ørslev 1881—85.

Tabel 5.

Nr.	Navn	Ctnr. Knolde pr. Td. Ld.	Vægt pr. høstet Knold Kv.	% Syge
1	Richters Imperator.....	330	18·0	10·7
2	Sildig Rosen.....	315	12·4	10·1
3	Brasiliansk Sydk.....	308	15·2	13·1
4	Primadonna.....	301	13·1	9·4
5	Seed.....	296	15·8	11·4
6	Edelstein.....	292	11·6	6·4
7	Blanca.....	283	11·6	7·8
8	Improvved peach blow....	283	11·6	10·5
9	Magnum Bonum.....	280	9·9	5·6
10	De tidliges Konge.....	279	11·9	16·0
11	Rødhudet Melkugle.....	268	21·3	19·9
12	Sachsisk Løgekartoffel....	267	12·3	9·1
13	Tidlig Rosen.....	267	11·9	9·0
14	Blaa Rosen.....	266	12·2	22·2
15	Æggeblomme.....	265	7·7	15·5
16	Tidlig Goodrich.....	255	10·1	9·0
17	do. Vermouth.....	254	11·7	6·2
18	Hundredf. Flamme.....	253	13·4	12·3
19	Sneflage.....	223	10·2	14·2
20	Ruby.....	148	9·1	11·4
Gennemsnit.....		272	12·6	11·5

havt let ved at vinde Indgang især som Bordkartoffel. Richters Imperator giver det største Udbytte, men den har meget store Knolde, hvilket gør den frastødende som Bordkartoffel, og hvorfor Knoldene, som her faar en Gennemsnitsstørrelse af 18 Kvint, ogsaa bliver grov. Den har derfor kun langsomt faaet den Udbredelse, som den fortjener.

b. Forsøgene 1886—91.

I dette Tidsrum er Forsøgene udførte i Tystofte. Jorden her er i lavere Kultur, og Udbyttet er, som det fremgaar af Tabel 6 i Supplementstab., især i de første Aar, langt mindre end i Ørslev. Middeltallene for Udbytte, Knoldstørrelse og Sygdomsprocent er gengivne i Tabel 10, som er et Uddrag af Supplementstab. 8. Richters Imperator er atter her de andre Sorter overlegen. De bedre Sorter har modstaaet Sygdommen forholdsvis godt. Magn. Bonum har knap 2% syge. Goldelse og Hammersmith har dog ogsaa her ca. $\frac{1}{5}$ syge.

Tabel 13, som er et Uddrag af Tabel 12 i Supplementstab., fremstiller Resultaterne for de samme Sorter i de samme Aar fra Forsøgsmarken i Askov. Denne tørre Sandmark giver selvfølgelig mindre Afgrøder end Marken ved Tystofte. Ogsaa her er Richters Imperator den bedste, ligesom Ruby, Hammersmith, Sneflage, Goldelse og Æggeblomme ere de sidste i Rækken, her som i Tystofte. Sygdommen er helt forsvindende, og Udbyttet af sunde Knolde af Hammersmith og Goldelse bliver derved lige saa stort paa denne simple Jord som paa den gode Jord i Tystofte.

c. Forsøgene 1892—94.

I disse 3 Aar har der paa alle Stationer været anstillet Forsøg med et større Antal Sorter. I Tabel 15 findes Resultater af 51 Sorter, dyrkede i Forsøgsmarken ved Tystofte 1892. Tabel 16 gengiver Gennemsnitsresultater af 92 Sorter, dyrkede i Forsøgsmarken ved Tystofte, Askov og Langholt i Sommeren 1893*) Paa Tabel 17 og 18 er opført Resultater af Dyrknings-

*) Paa Langholt, som ligger $\frac{1}{2}$ Mil fra Forsøgsstationen ved V. Hassing, har Forsøgene kun haft Plads dette ene Aar. Jorden er let Sandjord i god Gødningskraft.

forsøg med 100 Sorter i Forsøgsmarkerne ved Tystofte, Askov og Lyngby i 1994. Endelig er Resultaterne fra de to jyske

Gennemsnitstal for Afgrøderne
af 22 Kartoffelsorter avlede i
Forsøgsmarken ved Tystofte
1886—91.

Tabel 10.

Nr.	Navn	Ctrr. Knolde pr. Td. Ld.	Vægt pr. høstet Knold. Kvint	% Syge
1	Richters Imperator ..	301	14·3	4·5
2	Seed	269	11·3	2·0
3	Edelstein	263	9·0	8·3
4	Primadonna, hvid ..	250	9·6	8·7
5	Blanca	241	9·8	13·1
6	Sildig Rosen	240	9·1	9·7
7	Magnum Bonum ...	238	8·4	1·8
8	Zborower	232	12·4	7·2
9	Brasiliansk Sydkart.	225	10·3	2·4
10	Impr. peach blow ..	224	9·3	5·6
11	Rødhudet Melkugle..	222	16·9	7·2
12	Hundredf. Flamme ..	220	10·9	3·3
13	De tidliges Konge..	218	9·5	12·5
14	Champion	214	7·4	7·8
15	Æggeblomme	214	5·8	12·4
16	Tidlig Goodrich	213	8·9	4·9
17	Tidlig Rosen	210	8·3	10·8
18	do Vermouth	208	8·8	9·3
19	Goldelse	169	5·4	21·2
20	Hammersmith	156	5·7	18·8
21	Sneflage	151	7·1	12·1
22	Ruby	67	5·7	4·5
Gennemsnit...		216	9·3	8·0

Gennemsnitstal for Afgrøderne
af 22 Kartoffelsorter avlede i
Forsøgsmarken ved Askov
1886—91.

Tabel 13.

Nr.	Navn	Ctrr. Knolde pr. Td. Ld.	Vægt pr. høstet Knold. Kvint	% Syge
1	Richters Imperator ..	243	12·0	0·8
2	Primadonna, hvid ...	239	9·3	0·6
3	Sildig Rosen	223	8·4	0·5
4	Edelstein	221	8·8	0·4
5	Tidlig Rosen	219	8·6	0·8
6	Zborower	214	9·6	0·7
7	Brasiliansk Sydkart..	209	9·2	0·2
8	Rødhudet Melkugle..	208	11·6	0·2
9	Tidlig Goodrich	207	8·0	0·5
10	Champion	207	7·8	0·7
11	Tidlig Vermouth ...	201	7·7	0·5
12	Magn. Bonum	199	6·8	0·1
13	Seed	198	8·3	0·3
14	Blanca	187	8·8	0·2
15	Impr. peach blow ...	178	7·2	0·1
16	De tidliges Konge..	176	7·3	1·6
17	Hundredf. Flamme ..	144	8·2	0·2
18	Æggeblomme	142	4·5	1·4
19	Sneflage	138	6·2	1·6
20	Goldelse	137	4·8	1·5
21	Hammersmith	121	6·4	1·2
22	Ruby	77	5·6	0·2
Gennemsnit...		186	8·0	0·7

Sandmarker sammenstillede i Tabel 19 og 20, medens Tabel 21 viser Gennemsnitsresultater af 51 Sorter for denne treaarige Periode ved Tystofte. (Tabellerne 15—21 findes som Splmt.)

Denne Forsøgsrække omfatter altsaa ikke faa nye Sorter, hvoraf nogle vise sig ret gode, medens en Del kan lades

Gennemsnitstal
for 3 Aars Kartoffelafgrøder i
Forsøgsmarken ved Tystofte
1892—93—94.

Tabel 22.

Nr.	Navn	Centner Knolde pr. Td. Ld.	Vægt pr. avlet Knold. Kvint	% Syge
1	Seed	322	14'3	1'1
2	Richters Imperator.	311	16'4	1'2
3	Brasiliansk Sydkart.	299	13'7	3'8
4	Rigskansler	297	10'1	0'0
5	Champion	291	12'0	6'0
6	Dabersche	283	10'6	2'3
7	Hermosa	281	13'2	3'8
8	Blanca	280	11'3	5'0
9	Edelstein	280	11'3	3'1
10	Magnum Bonum....	279	10'8	2'0
11	Sildig Rosen	272	11'9	3'3
12	Juno	267	14'8	0'4
13	Albomang	266	13'9	2'0
14	Tidlig Rosen	261	10'9	4'2
15	Improved peach blow	261	12'9	4'4
16	Amaranth	257	11'2	5'7
17	Odin	252	9'3	2'8
18	Charlotte	248	12'6	1'8
19	Kongekartoffel	246	12'6	1'7
20	Gelbe Rose	241	11'2	3'3
21	Nassengrund	239	9'5	3'4
22	Golden early	239	7'8	3'6
23	Tidlig Hammersmith	229	8'2	8'0
24	Sovereign	224	6'9	5'6
25	Gul Æggeblomme ..	220	7'6	11'3
26	Sneflage	177	11'1	6'2
27	Goldelse	157	7'3	6'5
Gennemsnit...		258	11'2	3'8

Gennemsnitstal
for 3 Aars Kartoffelafgrøder
i Sandmarken ved Askov
1892—93—94.

Tabel 23.

Nr.	Navn	Centner Knolde pr. Td. Ld.	Vægt pr. avlet Knold. Kvint	% Syge
1	Albomang	222	9'8	0
2	Richters Imperator.	220	11'0	0
3	Brasiliansk Sydkart.	209	8'8	0
4	Nassengrund	205	5'3	0
5	Champion	203	6'9	0'3
6	Edelstein	193	8'1	0'8
7	Seed	192	10'7	0
8	Odin	184	5'3	0'3
9	Dabersche	182	6'0	0'9
10	Kongekartoffel	180	6'6	0'2
11	Rigskansler	179	5'9	0
12	Gelbe Rose	175	5'7	0
13	Magnum Bonum....	173	5'3	0'1
14	Blanca	172	8'3	1'0
15	Tidlig Rosen	172	6'8	0'3
16	Hermosa	171	4'4	1'8
17	Sildig Rosen	168	7'7	0
18	Amaranth	166	6'7	0'9
19	Impr. peachblow ..	163	7'2	0
20	Charlotte	159	7'8	0
21	Golden early	152	6'3	0
22	Goldelse	150	4'8	4'1
23	Sovereign	149	4'0	1'2
24	Juno	145	7'3	0
25	Æggeblomme	135	3'7	1'4
26	Hammersmith	131	6'0	1'7
27	Sneflage	126	6'1	3'1
Gennemsnit...		173	6'8	0'7

upaaagtede. De har, som Tabellerne viser, faaet en indgaaende Prøvelse paa de forskellige Stationer, men det maa dog be-

mærkes, at Langholt, Vester Hassing og tildels Lyngby er nye Forsøgsmarker, og Jorden derfor ikke saa ensartet som ønskeligt.

Gennemsnitsresultaterne af de Sorter, som har været dyrket alle tre Aar paa de to ældre Forsøgsstationer, Tystofte og Askov, er opførte paa Tabel 22 og Tabel 23. Albomang staar som den bedste i Askov og Seed som den bedste i Tystofte. De to Sorter har imidlertid saa stor Lighed med hin-

Middeltal

for de ved 10 Aars Forsøg paa Markerne ved Ørslev og Tystofte avlede Afgrøder af 10 Kartoffelsorter. 1885—94.

Tabel 24.

Nr.	Sorter	Cnt. pr. Td. Ld.			Kilogram pr. Hektare	Lagt Pd. pr. Td. Ld.	Vægt pr. Knold Kvint		% Syge
		Samtlige Knolde	Friske Knolde	Syge- og Læggekart. fradragne			lagte	avlede	
1	Richters Imperator.	306·0	295·6	246·9	2773	4872	17·5	15·4	3·4
2	Seed	285·1	279·1	240·2	2584	3951	14·1	12·6	1·9
3	Edelstein.....	264·7	248·0	211·1	2399	3688	13·2	10·0	6·3
4	Magnum Bonum....	249·6	245·1	213·6	2262	3154	11·3	9·4	1·8
5	Sildig Rosen	248·5	231·4	194·8	2252	3657	13·0	10·0	6·9
6	Zborower	246·1	231·3	181·2	2230	5011	17·9	13·9	6·0
7	Champion	235·5	219·0	184·1	2135	3488	12·4	9·1	7·0
8	Tidlig Rosen	221·2	203·5	168·1	2005	3539	12·7	9·1	8·0
9	Æggeblomme.....	210·2	185·8	157·3	1905	2848	10·2	6·4	11·6
10	Sneflage.....	155·9	141·6	111·5	1413	3014	10·8	8·3	9·2
1-10	Gennemsnitlig...	242·3	228·1	190·9	2196	3722	13·3	10·4	6·2

anden, at de nærmest maa betragtes som én Sort. Den giver altsaa et godt Udbytte, men den er grov med rødliggraa Hud, og er dertil en mindre Kartoffel end den mere tiltalende Sort, Richters Imperator, der ogsaa her, som sædvanlig, har givet et stort Udbytte. Enkelte nye Sorter er komne forholdsvis højt op i Rækken med Udbytte pr. Td. Ld., men de har alle den Fejl at give smaa Knolde, og vil derfor vanskelig fortrænge ældre Sorter som Richters Imperator, Champion og Magnum Bonum. Hammersmith og Æggeblomme holder som sædvanlig deres Plads som de mindst ydende. Interessant er det at be-

Oversigt over nogle Kartoffelsorters
Modningstid og Udseende.

	Knoldens			
	Form	Hud	Kødfarve	Overflade
Meget tidlige:				
Hammersmith....	aflang	gul, glat	gul	jævn
Æggeblomme....	rund	gul, glat	gul	lidt ujævn
Tidlig Rosen.....	lidt aflang, flad	lysrød, glat	hvid	jævn
Tidlige:				
Beauty of Hebron	aflang, flad	svagt rødlig, flammet glat	hvid	jævn
Queen of the Vally	lidt langagtig	rødl. gul, lidt ru	hvid	jævn
Charles Downing.	rund, flad, l. afl.	gul, glat	gulhvid	jævn
Wonder of the World	rund, lidt aflang.	rød, glat	hvid	lidt ujævn
Middeltidlige:				
Queen of the South	aflang	gul, glat	lysgul	jævn
Joseph Rigault ..	lang	gul, glat	hvidgul	næsten jævn
Magnum Bonum..	aflang	lysgul, glat	hvidgul	jævn
Richters Snerose ..	lang	gul, glat	hvidgul	jævn
Gul skotsk.....	rund	gul, glat	gul	ujævn
Jydsk Hedekart..	rund	rød, glat	gul	ujævn
Vestj. Foderkart..	rund	mørkviolet, glat	gul	lidt ujævn
Edelstein	rund, flad	gul, lidt ru	hvidgul	næsten jævn
Seed	rund, lidt aflang	rødliggul, ru	gulhvid	næsten jævn
Professor Kühn ..	aflang	gul, glat	gulhvid	jævn
Juwel.....	rund	lysgul, næst. glat	hvid	næsten jævn
Richters Imperator	rund, lidt aflang	lysgul, næst. glat	hvidgul	næsten jævn
Dr. v. Eckenbrecher	rund	gulhvid, lidt ru	hvid	næsten jævn
Sildige				
Professor Maercker	rund	hvidgl. næst. glat	hvid	lidt ujævn
Champion	rund	gul, glat	gulhvid	ujævn
Meget sildige:				
Blaa Kæmpe.....	aflang til rund	blaa violet, glat	hvid	næsten jævn
Frigga	rund	gul, glat	gul	næsten jævn
Fürst v. Lippe ...	rund	gul, lidt ru	hvidlig	ujævn
Simson	rund	gul, ru	lysgul	lidt ujævn
Rigskansler	rund	mørkerød, ru	gullighvid	næsten jævn
Cherusker	rund	graagul	hvidgul	ujævn
Phæbus	rund	lysgul, ru	gulhvid	næsten jævn
Athene	rund, lidt aflang	hvidgl. nst. glat	hvid l. gullig	jævn

Gennem-

for Afgrøderne af 29 Kartoffelsorter, avlede paa ler-

Tabel 41.

Nr.	Navn	Afgørde pr.					
		Centner Knolde				Centner	
		1895	1896	1897	1898	1895	1896
1	Athene.....	431	465	224	296	100'42	96'72
2	Blaa Kæmpe.....	301	462	311	344	60'50	90'09
3	Phœbus.....	367	303	194	256	92'12	67'57
4	Juwel.....	308	385	248	311	60'68	90'86
5	Professor Maercker.....	340	354	232	313	67'66	81'42
6	Dr. v. Eckenbrecher.....	302	416	211	292	59'49	96'10
7	Champion.....	306	416	175	210	70'99	97'34
8	Richters Imperator.....	301	365	227	300	59'60	85'78
9	Frigga.....	266	320	162	222	69'16	78'40
10	Fürst v. Lippe.....	293	297	181	249	70'61	68'31
11	Simson.....	266	250	223	281	65'44	55'50
12	Rigskansler.....	289	385	165	167	69'07	90'86
13	Seed.....	303	373	266	243	59'39	79'45
14	Wonder of the World...	332	311	265	285	58'43	64'07
15	Cherusker.....	323	311	188	230	74'94	64'38
16	Gul skotsk.....	228	422	149	197	46'74	95'37
17	Germania.....	265	285	181	216	62'81	60'99
18	Edelstein.....	217	301	241	248	40'36	65'32
19	Magn. Bonum.....	191	394	192	212	34'00	80'77
20	Queen of the South.....	231	370	171	218	41'81	74'37
21	Professor Kühn.....	207	372	150	218	39'12	75'52
22	Tidlig Rosen.....	255	281	153	218	46'16	55'64
23	Beauty of Hebron.....	240	216	195	271	41'52	41'47
24	Æggeblomme.....	142	309	175	183	24'14	66'13
25	Vestjydsd Foderkartoffel.	171	322	180	162	30'10	67'30
26	Gul svensk Bordkart. ...	222	251	219	156	38'63	49'20
27	Queen of the Wally.....	210	163	192	284	36'12	34'23
28	Jydsd Hedekartoffel.....	102	350	103	122	18'67	77'35
29	Hammersmith.....	147	198	123	146	25'14	39'01
Gennemsnit.....		261	333	196	236	53'92	72'05

mærke Sygdommens Aftagen i Tystofte. Medens Sygdomsprocenten for Forsøgsrækken 1886—91 var 8 %, er den for denne Række kun 3,8 %. Dette peger i Retning af, at vi

snitstal

muldet Jord paa Forsøgsstationen ved Askov 1895—98.

Td. Ld.		Gennemsnitsafgrøde 1895—98				Vægt pr. høstet Knold Kv.	% Tørstof	% Stivelse	% Syge
Tørstof		Ctn. pr. Td. Ld.		100 Kg. pr. Hektare					
1897	1898	Knolde	Tørstof	Knolde	Tørstof				
47·26	65·12	354	77·38	321	70·40	13·7	21·8	16·0	2·7
64·38	66·05	355	70·26	322	63·68	18·8	19·9	14·1	1·1
44·81	61·95	280	66·61	254	60·38	7·1	23·7	17·9	0·6
51·83	62·20	313	66·39	284	60·18	16·2	21·1	15·3	3·7
48·95	64·79	310	65·71	281	59·56	12·4	21·2	15·4	1·8
42·83	58·11	305	64·13	276	58·13	16·4	20·8	15·0	3·1
38·15	49·77	277	64·06	251	58·06	10·8	23·0	17·2	3·7
46·54	62·10	298	63·51	270	57·57	15·0	21·1	15·3	3·7
41·80	55·28	243	61·16	220	55·44	10·0	25·3	19·5	0·3
42·90	61·01	255	60·71	231	55·03	8·9	23·8	18·0	2·5
51·96	69·41	255	60·58	231	54·91	7·5	23·7	17·9	1·7
40·59	39·75	252	60·07	228	54·45	7·0	24·0	18·2	0·1
51·34	45·93	296	59·03	268	53·50	12·3	19·8	14·0	0·4
52·47	56·72	298	57·92	270	52·50	15·1	19·5	13·7	0·8
40·04	52·21	263	57·89	238	52·47	9·3	22·0	16·2	0·4
28·91	43·34	249	53·59	226	48·57	9·3	21·1	15·3	2·3
39·46	49·68	237	53·24	215	48·26	9·2	22·5	16·7	0·6
47·24	51·58	252	51·13	228	46·34	11·7	20·2	14·4	11·2
38·02	43·46	247	49·06	224	44·47	8·9	19·7	13·9	0·5
33·52	44·04	248	48·44	225	43·91	9·1	19·5	13·7	0·5
30·15	45·13	237	47·48	215	43·04	8·8	20·0	14·2	1·8
29·84	39·46	227	42·78	206	38·78	11·2	18·9	13·1	7·5
36·86	48·78	231	42·16	209	38·21	11·7	18·4	12·6	8·1
36·05	36·05	202	40·59	183	36·79	7·6	19·7	13·9	9·3
33·30	29·81	209	40·13	189	36·37	10·6	18·9	13·1	6·0
42·71	26·83	212	39·34	192	35·66	8·7	18·4	12·6	1·9
36·48	50·27	212	39·28	192	35·60	11·3	18·7	12·9	5·5
20·50	26·11	169	35·66	153	32·32	8·5	20·4	14·6	21·5
23·12	27·30	154	28·64	140	25·96	8·0	18·6	12·8	5·0
40·76	49·39	257	54·03	233	48·97	10·9	20·5	14·7	3·7

maaske kan blive denne Plage kvit, naar vi holde os til Sorter med ringe Modtagelighed for Sygdom.

Tabel 24 indeholder Middeltal for 10 Aars Forsøg med 10

Gennem-
for Afgrøderne af 28 Kartoffelsorter, avlede

Tabel 42.

Nr.	Navn	Afgøde pr.					
		Centner Knolde				Centner	
		1895	1896	1897	1898	1895	1896
1	Rigskansler	280	279	305	183	82'60	70'31
2	Simson	249	329	273	180	74'20	77'32
3	Blaa Kæmpe	313	345	354	202	69'45	73'14
4	Richters Imperator	284	291	289	179	72'42	69'84
5	Juvel	288	290	269	191	72'00	68'73
6	Champion	296	256	267	176	76'66	62'46
7	Phæbus	257	301	267	150	67'59	72'24
8	Athene	291	293	271	155	73'33	65'63
9	Fürst v. Lippe	234	311	241	161	58'97	74'64
10	Professor Maercker	244	259	308	189	59'54	57'50
11	Seed	275	250	336	178	61'60	50'75
12	Dr. v. Eckenbrecher	259	277	276	172	62'16	63'43
13	Frigga	184	294	217	138	51'52	76'15
14	Edelstein	267	247	253	160	63'28	54'83
15	Gul skotsk	259	227	205	140	66'05	52'89
16	Vestjydsk Foderkartoffel	278	249	226	120	64'77	52'04
17	Cherusker	218	204	203	141	58'64	45'29
18	Magnum Bonum	243	222	241	150	55'16	43'29
19	Richters Snerose	231	249	221	141	49'43	52'79
20	Professor Kühn	228	251	223	129	51'76	53'71
21	Tidlig Rosen	264	233	228	141	54'12	50'33
22	Wonder of the World	258	232	231	138	56'76	47'10
23	Queen of the South	228	225	223	133	54'72	43'43
24	Queen of the Wally	242	194	244	134	50'58	45'59
25	Beauty of Hebron	223	216	234	135	49'51	47'95
26	Joseph Rigault	230	213	233	132	51'52	40'26
27	Æggeblomme	208	183	184	108	44'51	40'99
28	Hammersmith	148	136	178	79	30'93	30'19
Gennemsnit		249	288	250	151	60'14	56'53

Sorter i Ørslev og Tystofte. Den giver et klart og enkelt Billede af disse Sorters indbyrdes Forhold m. H. t. Udbytte. Richters Imperator er en smuk Nr. 1. De øvrige Sorter kommer nærmest i Betragtning, hvor Dyrkningens Formaal er at frembringe Bordkartoffer.

snitstal

paa Forsøgsmarken ved Lyngby 1895—98.

Td. Ld.		Gennemsnitsafgrøde 1895—98				Vægt pr. høstet Knold	% Tørstof	% Stivelse	% Syge
Tørstof		Ctn. pr. Td. Ld.		100 Kg. pr. Hektare					
1897	1898	Knolde	Tørstof	Knolde	Tørstof	Kv.			
90·89	56·00	262	74·94	237	67·93	9·4	28·8	23·0	0·0
74·26	53·10	258	69·72	234	63·19	7·5	27·5	21·7	1·5
80·36	47·87	304	67·72	276	61·38	16·8	22·5	16·7	0·0
71·67	45·11	261	64·76	237	58·70	14·9	24·9	19·1	1·9
62·68	48·13	260	62·89	236	57·00	14·8	24·3	18·5	3·0
64·61	47·34	249	62·77	226	56·89	10·4	25·4	19·6	4·1
67·28	43·65	244	62·69	221	56·82	7·3	26·2	20·4	1·4
66·12	40·77	253	61·46	229	55·71	11·2	24·6	18·8	2·0
63·38	45·89	237	60·72	215	55·04	11·4	26·0	20·2	4·3
73·92	48·95	250	59·98	227	54·37	11·5	24·1	18·3	0·6
81·98	44·14	260	59·62	236	54·04	11·7	23·0	17·2	1·0
66·79	43·00	246	58·85	223	53·34	13·8	24·0	18·2	3·1
60·76	41·12	208	57·39	189	52·02	10·7	27·9	22·1	0·6
59·46	39·04	232	54·15	210	49·08	10·2	23·5	17·7	4·8
47·77	33·18	208	49·97	189	45·29	10·6	24·0	18·2	5·0
47·91	27·24	218	47·99	198	43·50	9·5	22·0	16·2	2·4
48·11	37·37	192	47·35	174	42·92	8·5	24·8	19·0	0·6
53·50	34·05	214	46·50	194	42·15	9·7	21·8	16·0	1·2
49·06	33·84	211	46·28	191	41·95	9·0	22·2	16·4	0·9
49·06	30·06	208	46·15	189	41·83	9·7	22·4	16·6	0·9
48·34	30·46	217	45·81	197	41·52	9·8	21·2	15·4	5·2
46·89	30·64	215	45·35	195	41·11	11·9	21·2	15·4	0·3
49·06	31·60	204	44·70	185	40·52	9·3	22·1	16·3	0·4
52·22	29·48	204	44·47	185	40·31	8·6	22·0	16·2	2·9
50·54	29·16	202	44·29	183	40·14	9·1	21·9	16·1	5·0
51·26	31·02	202	43·52	183	39·45	9·2	21·7	15·9	0·8
38·46	23·98	171	36·99	155	33·53	5·9	21·7	15·9	8·8
37·74	17·06	135	23·98	122	26·27	6·3	21·5	15·7	1·5
59·07	37·69	226	49·86	205	45·19	10·3	23·7	17·9	2·3

d. Forsøgene 1895—98.

Tabellerne 25—44 (Tab. 25—40 findes i Supplementstab.), indeholder Resultater af fire Aars Dyrkningsforsøg i Forsøgsmarkerne ved Askov, Lyngby og Vester Hassing. Som det

Gennem-

for Afgrøderne af 27 Kartoffelsorter, avlede

Tabel 43.

Nr.	Navn	Afgøde pr.					
		Centner Knolde				Centner	
		1895	1896	1897	1898	1895	1896
1	Athene.....	250	282	261	184	61'50	65'71
2	Rigskansler	175	198	226	165	47'78	54'05
3	Juwel.....	205	237	233	181	49'41	60'44
4	Blaa Kæmpe.....	238	228	261	194	53'07	51'30
5	Professor Maercker.....	198	254	235	177	46'98	60'96
6	Simson.....	201	198	222	146	55'88	49'50
7	Richters Imperator.....	207	238	222	158	49'89	59'26
8	Champion.....	220	238	191	159	55'44	59'50
9	Phœbus	207	209	192	156	54'65	51'88
10	Dr. v. Eckenbrecker.....	161	237	228	169	39'45	58'07
11	Fürst v. Lippe	192	215	213	158	47'81	52'25
12	Gul skotsk	198	241	205	149	46'98	59'53
13	Frigga	142	204	177	133	39'33	57'32
14	Wonder of the World...	194	229	228	171	43'46	50'84
15	Seed	179	222	224	153	40'99	51'95
16	Magnum Bonum.....	147	218	216	148	33'08	49'92
17	Queen of the South	158	222	210	127	35'39	51'28
18	Vestjydsk Foderkartoffel.	158	230	211	112	34'13	52'44
19	Professor Kühn	141	207	202	119	32'01	46'49
20	Jydsk Hedekartoffel.....	163	206	156	119	36'35	49'85
21	Cherusker.....	181	173	153	123	44'58	38'58
22	Æggeblomme	136	190	211	122	29'65	42'75
23	Gul svensk Bordkart.....	155	192	200	118	33'64	41'66
24	Queen of the Wally.....	188	119	206	153	39'86	25'59
25	Beauty of Hebron.....	170	119	201	152	36'38	26'42
26	Tidlig Rosen	160	119	200	140	34'40	25'70
27	Hammersmith	149	94	148	92	31'89	19'93
Gennemsnit.....		180	204	210	147	43'10	48'65

ses af Tabellerne for de enkelte Aar, har der i 1895 været medtaget et større Antal Sorter fra forrige Tidsrum, men mange er derefter udrangerede. Antallet af Sorter er omtrent et halvt Hundrede i Aarene 1896, 97 og 98. Gennemsnits-tabellerne indeholder kun de Sorter, som har været dyrket alle fire Aar.

snitstal

paa Sandmarken ved Askov 1895—98.

Td. Ld.		Gennemsnitsafgrøde 1895—98				Vægt pr. høstet Knold	% Tørstof	% Stivelse	% Syge
Tørstof		Ctn. pr. Td. Ld.		100 Kg. pr. Hektare					
1897	1898	Knolde	Tørstof	Knolde	Tørstof	Kv.			
61·34	46·37	244	58·73	221	53·23	8·7	24·2	18·4	0·2
63·73	44·88	191	52·61	173	47·69	4·8	27·5	21·7	0·0
54·99	45·79	214	52·66	194	47·73	9·4	24·6	18·8	0·1
59·25	45·39	230	52·25	208	47·36	11·2	22·7	16·9	0·2
55·93	44·96	216	52·20	196	47·31	7·3	24·2	18·4	0·4
59·05	39·86	192	51·07	174	46·29	4·4	26·7	20·9	0·7
52·61	40·13	206	50·47	187	45·75	9·0	24·5	18·7	0·2
45·84	40·23	202	50·25	183	45·55	6·4	24·9	19·1	2·5
46·85	41·34	191	48·67	173	44·11	4·6	25·5	19·7	0·0
54·26	42·59	199	48·59	180	44·04	9·5	24·5	18·7	0·6
52·82	39·66	195	48·14	177	43·63	5·8	24·8	19·0	0·1
46·95	36·06	198	47·37	179	42·94	6·8	23·9	18·1	0·1
50·80	38·44	164	46·47	149	42·12	6·6	28·4	22·6	0·1
51·98	38·99	206	46·32	187	41·98	7·3	22·6	16·8	0·2
52·41	36·26	195	45·40	177	41·15	8·5	23·4	17·6	0·0
48·82	34·48	182	41·58	165	37·69	6·0	22·8	17·0	0·0
47·88	29·72	179	41·07	162	37·23	5·9	22·9	17·1	0·0
45·15	24·64	178	39·09	161	35·43	7·3	22·0	16·2	0·0
45·25	27·25	167	37·88	151	34·33	5·8	22·7	16·9	0·4
33·70	29·51	161	37·35	146	33·85	5·3	23·2	17·4	1·0
35·96	30·01	158	37·27	143	33·78	4·2	23·7	17·9	0·0
47·48	27·08	165	36·74	150	33·30	4·8	22·3	16·5	0·8
44·40	26·90	166	36·65	150	33·22	5·3	22·1	16·3	3·8
44·29	34·27	167	36·00	151	32·63	5·8	21·7	15·9	0·6
44·22	33·90	161	35·23	146	31·93	6·0	22·0	16·2	0·4
44·80	32·06	155	34·24	140	31·04	5·6	22·1	16·3	0·4
31·82	20·52	121	26·04	110	23·60	4·9	21·6	15·8	2·2
48·98	35·97	185	44·09	168	39·96	6·6	23·8	18·0	0·5

Ved denne Forsøgsrække har man ikke alene taget Hensyn til Sorternes Masseudbytte, men ogsaa og nok saa meget til den Næringsstofmængde, de har formaaet at frembringe. Alle Tabellerne er derfor ordnede efter Sorternes Tørstofudbytte pr. Td. Ld. Knoldenes Størrelse samt Sortens Modtagelighed for Sygdom er som sædvanlig angivet ved Tal paa

Tabel 44.

for Afgrøderne af 26 Kartoffelsorter, avlede

Nr.	Navn	Afgørde pr.					
		Centner Knolde				Centner	
		1895	1896	1897	1898	1895	1896
1	Athene.....	386	344	283	275	101·51	76·71
2	Simson.....	281	299	275	240	79·52	78·64
3	Professor Maercker.....	332	334	255	273	84·33	74·48
4	Richters Imperator.....	314	361	299	224	78·50	84·84
5	Herkules.....	378	305	195	226	96·98	73·20
6	Blaa Kæmpe.....	369	314	273	243	87·08	68·45
7	Champion.....	338	269	250	232	84·50	65·37
8	Seed.....	298	347	278	221	70·63	77·08
9	Rigskansler.....	294	292	211	153	83·79	78·84
10	Fürst v. Lippe.....	293	285	210	209	77·94	74·39
11	Frigga.....	233	254	190	210	66·87	70·36
12	Wonder of the World...	308	277	336	218	68·07	56·51
13	Phœbus.....	269	274	224	185	75·32	66·31
14	Pretiosa.....	269	317	275	108	69·67	74·81
15	Gul skotsk.....	273	284	219	170	65·52	68·16
16	Magnum Bonum.....	293	312	245	144	68·86	65·53
17	Professor Kühn.....	238	267	249	145	55·45	57·67
18	Gul svensk Bordkart....	226	254	221	190	49·27	55·63
19	Cherusker.....	250	217	183	131	61·00	49·69
20	Tidlig Rosen.....	260	198	231	186	53·30	44·35
21	Vestjydsk Foderkartoffel.	244	253	232	158	52·22	51·86
22	Joseph Rigault.....	209	264	228	133	46·19	53·85
23	Æggeblomme.....	202	211	230	135	44·84	45·37
24	Charles Dawning.....	217	173	198	181	44·05	38·98
25	Jydsk Hedekartoffel....	199	250	167	107	44·58	57·75
26	Hammersmith.....	165	120	180	114	32·18	25·08
Gennemsnit.....		274	272	236	185	67·01	62·84

Tabellerne. Men ogsaa Sortens Modningstid, Knoldenes Form, Farve og hele Udseende har været Genstand for Undersøgelse. Da flere af de nyere Sorter er forholdsvis lidt kendte, er der foran (Side 179) givet en kort Beskrivelse af de Sorter, som findes paa Tabellerne 41—44.

snitstal

i Sandmarken ved Vester Hassing 1895—98.

Td. Ld.		Gennemsnitsafgrøde 1895—98				Vægt pr. høstet Knold	% Tørstof	% Stivelse	% Syge
Tørstof		Ctn. pr. Td. Ld.		100 Kg. pr. Hektare					
1897	1898	Knolde	Tørstof	Knolde	Tørstof	Kv.			
62:26	66:00	322	76:62	292	69:45	10:2	23:8	18:0	0:0
66:92	65:28	274	72:59	248	65:80	6:7	26:5	20:7	0:4
59:42	64:70	299	70:73	271	64:11	10:8	23:7	17:9	0:1
64:59	53:76	300	70:42	272	63:83	14:1	23:5	17:7	0:1
46:22	56:73	275	68:28	249	61:89	10:4	24:8	19:0	1:5
60:06	53:70	300	67:32	272	61:02	16:2	22:4	16:6	0:1
56:75	58:00	272	66:16	247	59:97	10:8	24:3	18:5	2:2
66:17	47:52	286	65:34	259	59:22	13:1	22:8	17:0	0:0
56:98	40:24	238	64:96	216	58:88	8:6	27:3	21:5	2:5
50:40	52:25	249	63:75	226	57:78	9:0	25:6	19:8	0:3
51:11	57:54	222	61:47	201	55:72	9:6	27:7	21:9	0:1
72:58	46:22	285	60:85	258	55:15	12:7	21:4	15:6	1:3
50:40	47:18	238	59:80	216	54:20	7:0	25:1	19:3	0:0
59:92	24:73	242	57:28	219	51:92	8:5	23:7	17:9	0:0
51:03	38:08	237	55:70	215	50:49	8:8	23:5	17:7	3:1
55:62	31:68	249	55:42	226	50:23	8:1	22:3	16:5	0:5
59:36	31:61	225	51:02	204	46:24	8:3	22:7	16:9	0:4
49:50	40:66	223	48:77	202	44:21	8:1	21:9	16:1	1:7
47:65	29:74	195	47:02	177	42:62	7:0	24:1	18:3	0:0
45:97	40:92	219	46:14	199	41:82	8:7	21:1	15:3	0:7
49:19	31:13	222	46:10	201	41:79	9:9	20:8	15:0	5:6
50:67	27:27	209	44:49	189	40:33	9:1	21:3	15:5	0:0
48:03	28:89	195	41:78	177	37:87	6:2	21:4	15:6	20:5
40:59	41:09	192	41:17	174	37:32	7:8	21:4	15:6	1:4
34:24	23:54	181	40:03	164	36:28	9:0	22:1	16:3	11:4
34:93	23:37	145	28:89	131	26:19	6:5	19:9	14:1	4:6
53:48	43:15	242	56:62	219	51:52	9:4	23:3	17:5	2:3

Ved Betragtning af Gennemsnitstabellerne 41—44 viser der sig god Overensstemmelse mellem de fire Forsøgsmarker. Tørstofprocenten er højest for Askov Sandmark og Lyngby, henholdsvis 23,8 og 23,7, for V. Hassing 23,3, og lavest for den kolde Lermark ved Askov, som kun har en Gennemsnits-

procent af 20,5. Sygdomsprocenten er lav for alle Stationer, 3,7 for Askov Lermark, 2,3 for Lyngby og V. Hassing og kun 0,5 for Askov Sandmark. Her er den samme store Forskel i Udbytte pr. Td. Ld. mellem bedste og ringeste Sort som ved tidligere Forsøgsrækker.

	Højest Udbytte pr. Td. Ld.				Lavest Udbytte pr. Td. Ld.			
Askov Lermark	354 Ct. Knolde,	77 Ct. Tørst.,	154 Ct. Knolde,	29 Ct. Tørst.				
Lyngby	262	— 75	— 135	— 29				
Askov Sandmark	244	— 59	— 121	— 26				
V. Hassing	322	— 77	— 145	— 29				

I Forsøgsmarkerne ved Lyngby, Askov Lermark og Vester Hassing har altsaa Rigskansler og Athene givet henholdsvis 46 og 48 Ctnr. Tørstof mere pr. Td. Ld. end Hammersmith. For Askov Sandmark er Forskellen mindre, men dog meget betydelig. Disse Tal godtgør med tilstrækkelig Tydelighed, hvor stor økonomisk Betydning det har at vælge en god Sort.

Sorternes Rækkefølge efter Udbytte pr. Td. Ld. er noget afvigende for de forskellige Forsøgsmarker, men Overensstemmelsen er dog saa stor, at Tabellernes øverste og nederste Halvdel noget nær indeholder de samme Sorter for alle fire Marker.

De Sorter, som i alle Forsøgsmarker er i den daarligste Halvdel, har nærmest kun Betydning som Bordkartofler, og yndede Sorter som Magnum Bonum og Gul skotsk er ogsaa stadig blandt de bedste i denne Afdeling, de tidlige Sorter, Hammersmith og Æggeblomme, blandt de ringeste. Jydsk Hedekartoffel giver ikke alene et lille Udbytte, men den angribes ogsaa stærkt af Sygdom, og burde af denne Grund ikke dyrkes.

Af Sorterne i den bedste Halvdel findes flere med højt Tørstofindhold og stort Tørstofudbytte pr. Td. Ld. Simson og Rigskansler er de bedste af disse. Deres Knolde er imidlertid forholdsvis smaa, og de er meget sildige. Dette besværliggør i høj Grad Arbejdet ved deres Dyrkning i det større. Hertil kommer at særlig Rigskansler sætter sine Knolde saa spredte og langt fra Toppen, at de er meget vanskelige at samle op. Disse Sorter egne sig nærmest til industrielt Brug (Stivelse- og Spritfabrikation), hvor de af Fabrikken foretrækkes paa Grund af deres store Stivelseindhold. Athene, som i de tre Marker, Askov Ler- og Sandmark og V. Hassing, har givet

det største Udbytte, vilde sikkert faa større Udbredelse end den har, især som Foderkartoffel, dersom dens Knolde var større, og den ikke var saa sildig. Blaa Kæmpe er en god Foderkartoffel, og den største af alle hidtil prøvede Sorter. Den egner sig dog ikke til Spisekartoffel, er sildig, og synes at holde sig mindre godt i Kulerne om Vinteren. Richters Imperator har ganske vist ikke givet saa stort et Udbytte som ovennævnte Sorter, men det er en stor, middeltidlig Sort, let at tage op, ret holdbar og helt godt egnet til Husholdningsbrug især henad Foraartiden. Den lader sig vanskelig fortrænge af andre Sorter fra den Plads, den har vundet i det praktiske Landbrug. Den ældre Sort Juwel og en nyere Sort Dr. Orth, er ligeledes gode Sorter, men de ligner Richters Imperator saa meget, at de nærmest kan betragtes som én Sort med tre forskellige Navne.

Sammenlignes endelig Udbyttet fra de fire Forsøgsmarker for de fire Aar, da ses det, at de simplere Sorter har givet omtrent lige store Afgrøder paa alle Marker. Derimod er Gennemsnitsudbyttet for samtlige Sorter 10 Cntr. Tørstof lavere for Askov Sandmark end for de andre tre Marker, og for de bedre Sorter er Forskellen endnu større*). De mindst ydende Sorter lader sig altsaa ikke drive højere ved Tilførsel af rigeligere Gødning, medens de bedre Sorter savner tilstrækkelig Næring til deres fulde Udvikling paa Sandmarken i Askov. Naar V. Hassing Sandmark har baaret lige saa store Afgrøder som de bedre, lermuldede Marker ved Lyngby og Askov, saa er det et smukt Bevis paa Kartofflens Evne til at optage og omsætte store Mængder af Plantenæringsstoffer.

I det hele taget stadfæster disse Forsøg den gamle Erfarung, at Kartofflen passer forholdsvis bedst til Sandjord. Den maa betegnes som disse Jorders sikreste Rodfrugtart, en Afgrøde, som for den dygtige Landmand aldrig slaar fejl, og som derfor burde indtage et større Areal end den nu gør. Mere tvivlsomt er det derimod, om den bør benyttes som Foderplante paa Landets bedre, lermuldede Jorder, hvor andre Rodfrugter giver store og sikre Afgrøder.

*) Naar Askov Sandmark giver mindre Afgrøder end V. Hassing, skyldes dette væsentlig at denne Mark gødes stærkere og at Sandet her er af noget bedre Kvalitet end i Askov.